

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Gustava Habrmana,
Česká Třebová, Habrmanova 1540**

Habrmanova 1540, 560 02 Česká Třebová

Identifikátor školy: 600 013 162

Termín konání inspekce: 8. až 15. říjen 2003

Čj.:	j2-1264/03-5027
Signatura:	oj5zx507

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech anglický jazyk, práce s počítačem a praxe ve střední odborné škole v oborech 26-41-M/002 Elektrotechnika a 37-41-M/006 Provoz a ekonomika dopravy,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech anglický jazyk, práce s počítačem a praxe ve střední odborné škole v oborech 26-41-M/002 Elektrotechnika a 37-41-M/006 Provoz a ekonomika dopravy,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech anglický jazyk, práce s počítačem a praxe ve střední odborné škole v oborech 26-41-M/002 Elektrotechnika a 37-41-M/006 Provoz a ekonomika dopravy.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Gustava Habrmana, Česká Třebová, Habrmanova 1540 (dále jen škola) připravuje ve studijních oborech střední odborné školy kvalifikované pracovníky pro potřeby organizací se zaměřením na dopravu, zabezpečovací systémy, telekomunikaci, výpočetní techniku, elektroniku, ekonomiku a marketing. Ve studijních oborech vyšší odborné školy jsou připravováni odborníci pro náročné podmínky tržního hospodářství v oblastech nákupu surovin, v řízení výroby, v distribuci výrobků (logistika), v energetice, telekomunikaci, dopravě a managementu. Ve vyšší odborné škole se připravují též odborníci k praktickému výkonu profese sociálního pracovníka. Zřizovatelem školy je Krajský úřad Pardubického kraje na základě zřizovací listiny čj. KH 5572.21/2003/OŠMS ze dne 17. dubna 2003. Hlavní sídlo školy je v centrální budově, která je ve vlastnictví města Česká Třebová a ve dvou přístavbách, které jsou ve vlastnictví Pardubického kraje. Škola má v přípravě středních kádrů pro oblast železniční dopravy a strojnictví dlouholetou tradici sahající do roku 1946. Od roku 1989, kdy škola značně zlepšila své prostorové a materiální podmínky přístavbami hlavní budovy, se postupně vzdělávací program přizpůsoboval společenským potřebám zavedením nových a moderních studijních oborů umožňujících širší uplatnění absolventů. Ve školním roce 1992/1993, kdy byla zahájena činnost vyšší odborné školy výukou oboru Management a logistika zakončeného absolutoriem, škola přijala název Vyšší dopravní akademie Česká Třebová, Habrmanova 1540. Přestože od 1. srpna 2000 škola nese název Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Gustava Habrmana, Česká Třebová, Habrmanova 1540, v povědomí veřejnosti je známější jako Vyšší dopravní akademie a neoficiálně se pod tímto názvem prezentuje i nadále. Škola sdružuje střední odbornou školu s kapacitou 550 žáků, vyšší odbornou školu s kapacitou 450 žáků, domov mládeže s kapacitou 150 lůžek a školní jídelnu s kapacitou 150 jídel. Výuka je realizována v 39 třídách formou denního a večerního studia. Výuku v celé škole zajišťuje celkem 59 interních a 20 externích pedagogických pracovníků.

Přehled počtu žáků Střední odborné školy v ročnících dle studijních oborů

Studijní obor	Kód oboru KKOV	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	Celkem žáků v oboru
Elektrotechnika (zaměření Elektrická trakce v dopravě, Telekomunikační technika, Zabezpečovací a informační technika)	26-41-M/002	81	85	46	56	-	268
Provoz a ekonomika dopravy (zaměření Železniční doprava, Zásílatelství)	37-41-M/006	33	59	48	56	-	196
Obchodní akademie (večerní forma studia a dobíhající denní studium)	63-41-M/004	52	12	19	0	7	90
Celkem žáků střední odborné školy:		166	156	113	112	7	554

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Anglický jazyk vyučuje ve střední odborné škole celkem 8 učitelů z nichž 2 splňují pro tento předmět podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané právními předpisy. Dva z učitelů, kteří podmínky nesplňují, si pro získání plné způsobilosti doplňují kvalifikaci příslušným studiem na vysoké škole. Jeden z učitelů s plnou kvalifikací vyučuje též nepovinný předmět konverzace v anglickém jazyce.

Výuku v předmětu práce s počítačem zabezpečovalo v době inspekce 8 pedagogů školy, tj. 6 interních učitelů včetně ředitele školy a 2 externí vyučující na dohodu o pracovní činnosti (pozn. v závěru inspekce již pouze 1 externí vyučující). Ze šesti interních vyučujících splňují 4 vyučující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu právního předpisu a 2 podmínky odborné způsobilosti, avšak pro výuku uvedeného předmětu splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti 2 vyučující, 2 podmínky odborné způsobilosti a 2 podmínky pedagogické způsobilosti. Externí vyučující je bývalým pedagogem splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, avšak pro výuku předmětu splňuje pouze podmínku pedagogické způsobilosti. Jedna vyučující v současné době absolvuje studium za účelem naplnění podmínky pedagogické způsobilosti. Všichni hospitovaní vyučující (mimo externího vyučujícího, který činnost ve výuce předmětu práce s počítačem, ukončil), mají odborné předpoklady pro výuku tohoto předmětu (viz dále) a převážně dlouholetou praxi v problematice výpočetní techniky.

Skladba úvazků je odrazem výše uvedených skutečností, ředitel školy má přehled o kvalitě jednotlivých vyučujících předmětu práce s počítačem a personální otázky řeší operativně dle možností na trhu práce s ohledem na naplnění profilu absolventa příslušného oboru. Příkladem je výše citovaná změna externího vyučujícího předmětu práce s počítačem.

Výuku předmětu praxe zajišťuje celkem 13 pedagogů, z nichž 12 splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu právního předpisu. 1 z učitelů splňoval pro dané učivo pouze podmínku pedagogické způsobilosti. Dva z pedagogů mají naplněn týdenní hodinový úvazek výhradně předmětem praxe v rozsahu 27 hodin. U ostatních vyučujících praxe

převládají v jejich úvazku odborné teoretické předměty a pouze část úvazku mají doplněnu předmětem praxe v rozsahu 3 až 12 hodin týdně. Kromě výuky tzv. rozvrhové praxe probíhající v objektu školy se tito učitelé v rámci svého úvazku, podílejí na organizačním zajišťování, kontrole a vyhodnocování souvislé praxe žáků, která probíhá na pracovištích orgánů a organizací.

Výchovný poradce přestože vykonává tuto funkci teprve od 1. září 2003, je zkušeným pedagogickým pracovníkem s dlouholetou praxí a je absolventem příslušného specializačního studia. Ve škole pracuje též ve funkci metodika prevence sociálně-patologických jevů.

Koncepce a organizace činnosti školy vychází z organizačního schéma, podle kterého se na řízení školy podílejí 4 zástupci ředitele: pro pedagogickou činnost, pro provoz a ekonomiku, pro vyšší odborné studium (obor Logistika), pro vyšší odborné studium (obor Sociální práce) vč. večerního studia oboru Obchodní akademie. Funkce dvou zástupců pro vyšší odborné studium jsou kumulované a zahrnují i řízení v oblastech domova mládeže, bezpečnosti a ochrany při práci a informačního systému školy. Všichni vedoucí pracovníci splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve střední odborné. Poradními orgány ředitele je týdenní porada vedení školy, měsíční rozšířená porada vedení s vedoucími předmětových komisí, jednání pedagogické rady a klasifikační porady. Ředitel ve své práci využívá výsledků spolupráce a informací z jednání s tzv. Studentskou radou složenou ze zástupců žáků jednotlivých tříd. Rozhodnutí ředitele školy jsou jednoznačná a konkrétní, organizační struktura umožňuje efektivní řízení školy. Předmětové komise se při svých jednáních aktivně podílejí mj. na kontrole plnění tematických plánů, vyhodnocování testů, organizování exkurzí apod. V rámci předmětových komisí se uskutečňují i neformální vzájemné hospitace mezi vyučujícími. Začínajícím učitelům je poskytována metodická pomoc uvádějícím učitelem z řad zkušených pedagogů.

Vnitřní informační systém kromě přímého osobního kontaktu je založen na velmi široce využívaném Intranetu, který se osvědčuje ve všech oblastech činnosti školy a mají k němu přístup všichni pracovníci školy. Tento informační prostředek využívá i výchovný poradce k poskytování informací jednotlivým učitelům o žácích se zdravotním postižením i vysvětlení odborných pojmů z oblasti speciálního školství.

Kontrolní systém zahrnuje průběžné kontroly (hospitace ve výchovné a vzdělávací činnosti, kontroly všeobecných podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro žáky a zaměstnance, povinné i nepovinné dokumentace, činnosti domova mládeže a v oblasti ekonomické) a kontroly jednorázové obvykle na základě příkazů ředitele (interní audit, inventarizace majetku, povinné prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci aj.).

Vyučující sledovaných předmětů jsou členy předmětových komisí, jejichž činnost není pouze formální záležitostí. K hlavní náplni činnosti komisí patří tvorba tematických plánů tak, aby obsah výuky korespondoval s profilem absolventa příslušného oboru, respektoval překotný vývoj v oblasti elektrotechniky, elektroniky, výpočetní techniky a zajistil jednotnost výuky jednotlivých předmětů a zastupitelnost vyučujících. Z jednání komisí vychází požadavky na činnost učitelů a asistentů, na učební pomůcky, hardware v učebnách i kabinetech, na odbornou literaturu a další vzdělávání vyučujících. Perspektivní přípravě vyučujících je školou věnována pozornost, rovněž ze strany pedagogů je viditelný zájem o další vzdělávání a průběžnou aktualizaci svých znalostí a dovedností.

Vyučující, ale nejen oni (v rámci politiky zvyšování počítačové gramotnosti pedagogů), se účastní kurzů a vzdělávacích akcí z oblasti výpočetní techniky pořádaných zejména ve vlastní režii školy, ale také v některých případech (s ohledem na organizační a finanční možnosti školy) nabídek jiných institucí. Škola využívá nabídek certifikovaných kurzů jako motivačního prostředku k dalšímu sebevzdělávání pedagogických pracovníků. Možnostmi osobního růstu a

zapojování do systému celoživotního vzdělávání, které škola poskytuje se zlepšuje pokrytí výuky specifických odborných oblastí a řeší otázky zastupitelnosti zejména v odborných předmětech.

Pedagogický sbor je složen převážně ze zkušených pedagogů s dlouholetou pedagogickou praxí, rovněž příznivá je skladba učitelů z hlediska plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti. Přes nedostatečnou nabídku nových kvalitních učitelů odborných předmětů a z toho vyplývající vysoký věkový průměr učitelů, stávající personální podmínky umožňují efektivně realizovat přijatý vzdělávací program.

Personální podmínky výuky sledovaných předmětů jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Objekty školy jsou udržované a celkově v dobrém provozním stavu. Výukové prostory, kterými jsou klasické učebny, speciální jazykové učebny, učebny zaměřené na výuku odborných předmětů, laboratoře a dílenské prostory poskytují s ohledem na počty žáků dostatek prostoru a svým uspořádáním a vybavením jsou velmi dobře přizpůsobeny k výuce. Škola má prostory pro přednášky i cvičení v jednotlivých předmětech. Odborné zaměření školy je patrné i z množství pomůcek a informačních materiálů umístěných ve společných prostorách školy ve skříních a na nástěnkách. Kromě velkých laboratoří silnoproudé a slaboproudé elektrotechniky a mechanických měření s moderním vybavením, škola disponuje i ukázkou tradiční a historické techniky z oblasti zabezpečení v železniční dopravě.

Pro výuku cizích jazyků jsou k dispozici dvě jazykové učebny, kde se vyučuje anglický a německý jazyk. Tyto učebny jsou pro účely výuky dobře vybavené audiovizuální technikou. Učebny však nelze využívat pro všechny hodiny cizích jazyků z důvodu počtu souběžně probíhajících hodin a výuka často probíhá pouze v klasicky zařízených učebnách. Uspořádání lavic v těchto učebnách není pro výuku jazyků optimální. Žáci používají velmi kvalitní učebnici Euroliga English, méně kvalitní z hlediska didaktického je učebnice Angličtiny pro jazykové školy. Za nedostatek v materiálně-technickém zajištění je považována absence vhodných slovníků.

S ohledem na výchovně-vzdělávací program školy je materiálně-technickému zázemí pro výuku výpočetní techniky věnována zvýšená pozornost. Nezbytnost většího počtu učeben vybavených výpočetní technikou však s sebou nese finanční problém při jejich průběžné modernizaci, která je nutná k udržení kroku s vývojovými trendy v této oblasti.

Počítače školy jsou vzájemně propojeny v síti s připojením na Internet (sdílené pásmo 1 Mb/s). Pro vlastní výuku předmětu práce s počítačem slouží 4 učebny s hardwarovým a softwarovým vybavením na různé kvalitativní úrovni. Kvalitativně nejlepší učebnou s dalším širokým využitím je tzv. učebna síťových technologií s 15 počítačovými stanicemi (HW - Atlon 1 GHz, 256 MB RAM, 30 GB HDD, 17" monitory, dataprojektor; SW - např. MS Windows 2000, MS Office XP Pro, AutoCAD a další specializovaný hardware a software). Ve 2. učebně je 13 počítačových stanic (11x Celeron 333 MHz, 2x Pentium 166 MHz, 64 MB RAM, 3,2 GB HDD, 17" monitory a např. software MS Windows 98 SE, MS Office 97 Pro), ve 3. učebně je rovněž 13 počítačů (Celeron 400 MHz, 64 MB RAM, 6,4 GB HDD, 15" monitory a např. software MS Windows 98 SE, MS Office 2000 Pro) a ve 4. učebně 15 počítačů (9x Celeron 433 MHz, 64 MB RAM, 9 GB HDD; 4x Celeron 333 MHz, 64 MB RAM, 6,4 GB HDD; 2x

Pentium 166 MHz, 32 MB RAM, 1 GB HDD, 3x 17" a 12x 15" monitory, zpětný projektor a LCD panel a např. software MS Windows 98 SE, MS Office 2000 Pro).

Učebny pro výuku předmětu práce s počítačem mají uspořádání počítačových stanic po obvodu místnosti, obvykle s centrálně umístěným počítačem pedagoga. Z výše uvedeného je zřejmé, že různorodost hardwarového vybavení některých učeben nepřispívá k efektivnímu vedení výuky, dokonce v ojedinělých případech nižší počet počítačů nutí žáky k práci ve dvojici. Umístění monitorů také není ve všech případech plně v souladu s běžně deklarovanými hygienickými požadavky na počítačovou učebnu, tj. některé monitory jsou umístěny nad úroveň očí průměrného žáka nebo dochází na nich k odlesku oken, rovněž vybavení didaktickou technikou není na stejné kvalitativní úrovni (např. pouze v jediné učebně je dataprojektor).

Mimo výše uvedené učebny jsou výpočetní technikou vybaveny učebna mikroelektronických předmětů a fyziky (14 počítačů), základní informační středisko (8 počítačů), tzv. „Dopravní sál“ (2 počítače), „Fiktivní firma“ (6 počítačů), ještě jedna učebna s 1 počítačem a domov mládeže (6 počítačů).

Pro výuku předmětu práce s počítačem nejsou žáci vybavováni učebnicemi, odborná literatura jim je pouze doporučena, žáci v plném rozsahu vychází z výkladu pedagogů s tím, že v některých případech mají vyučující připravena zadání úloh, či jiné podkladní materiály, v písemné podobě pro všechny žáky. Žáci jsou vedeni k využívání kontextové nápovědy, jako obvyklé součásti jednotlivých aplikací.

Pedagogům i žákům je ve škole k dispozici odborná literatura, která se průběžně dle finančních možností a potřeb aktualizuje. Vyučující mají neomezený přístup k Internetu.

Pro výuku praxe škola disponuje vlastními specializovanými dílnami:

- pro ruční zpracování kovů s kapacitou 9 pracovišť, výbava 3 ks stojanových vrtaček, 3 ks kotoučových brusek, bodová svářečka, ohýbačka plechu, stáčecí zařízení,
- pro výuku sváření obsahující pracoviště autogenního sváření a 2 ks svářecích transformátorů,
- kovárnu velmi dobře vybavenou základním náradím a kovářskou výhň,
- pro strojní obrábění s 5 ks soustruhů, 3 ks frézek a obrážecím strojem,
- pro montážní elektrotechnické práce s měřicím stolem, cvičným panelem pro elektroinstalace, navíječkou a CNC frézku,
- dílnou slaboproudé elektrotechniky s měřicím parkem (2 ks osciloskopu, čítač, 2 ks nf generátoru, sady pasivních a aktivních součástek, nepájivá pole pro demonstraci elektronických obvodů),
- dopravním sálem s reléovou stanicí a elektromechanickým a přejezdovým zabezpečovacím zařízením, návěstidly, funkčními modely železničních stanic vč. modelování situací na PC aj.

Vybavení dílen pro strojní obrábění je již staršího data výroby, ale pro potřeby výuky je funkční. Náradí pro ruční zpracování kovů je v některých případech opotřebované a vyžaduje častější výměnu. Měřicí park pro slaboproud v dílně praxe je z větší části vzhledem k současnému stavu a rozvoji elektroniky zastaralý.

Protože učivo praxe ve střední odborné škole má úzkou návaznost na ostatní odborné předměty, učitelé rozvrhové praxe využívají i další odborné učebny elektroniky, spojovací techniky, automatizační techniky, výpočetní techniky a příslušné učební a audiovizuální pomůcky. V rámci odborné praxe jsou žáci umísťováni do velmi různorodého pracovního

prostředí ve kterém je jim poskytováno veškeré potřebné materiálně technické vybavení kterým disponují příslušné firmy a organizace.

Materiálně-technické zázemí pro výuku výpočetní techniky je využíváno žáky, popř. i širší veřejností (pořádání kurzů) i v době mimo vlastní výuku.

Koncepční záměry školy v oblasti obměny učebních pomůcek, zejména výpočetní techniky, jejich doplnění a modernizace, včetně doplnění didaktické techniky, jsou zcela zřejmé, postupně se realizují, avšak jsou limitovány finančními zdroji školy.

Materiálně-technické zajištění výuky je velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

Vzdělávací programy vyučovaných oborů jsou realizovány souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Ve škole je vyučováno podle platných učebních dokumentů, hodinové dotace sledovaných předmětů zjištěné z rozvrhu hodin jsou v souladu se schválenými učebními plány. Drobné úpravy v hodinových dotacích jsou provedeny v rámci povolených úprav. Učební osnovy mají učitelé podrobněji rozpracovány do tematických plánů, jejichž obsah odpovídá platným učebním dokumentům. Do vzdělávacího programu je zařazena nabídka nepovinných předmětů, kterými jsou konverzace v dalším cizím jazyce (ruském, francouzském, německém), cvičení z matematiky, fyzikální seminář a sportovní hry. Dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka sledovaná dle předmětu inspekce je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu vyučovaných oborů.

Naplňování učebních osnov je kontrolováno v rámci hospitační činnosti ředitele školy a jeho zástupců, je sledováno a vyhodnocováno při jednání předmětových komisí. Ke kontrole přispívají i neformální vzájemné hospitace mezi učiteli. Vedení školy má jednotně zpracovanou osnovu hospitace zahrnující plnění učebních dokumentů, shodu plánovaných cílů s dosahovanými výsledky vč. přijímaných opatření k nápravě nedostatků.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Základním dokumentem ve směru k žákům školy je Školní řád, kde jsou vymezena práva i povinnosti žáků. Organizace vyučování žáků je v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Předmět praxe je organizován v souladu s učebními dokumenty ve formě učební praxe, která je součástí rozvrhu hodin a má podobu praktických cvičení v tří hodinových blocích probíhajících v odborných učebnách, dílnách a laboratořích školy, dále v podobě průběžné praxe sestavené do 6 hodinových bloků ve 14 denním cyklu ve firmách a organizacích pod vedením instruktorů. Souvislá odborná praxe má dobu trvání 10 vyučovacích dnů a je organizována na období ke konci školního roku. Část hodin praxe je v souladu s učebními osnovami věnována odborně zaměřeným akcím (exkurzím do podniků, technických zařízení, výstavám apod.)

Informovanost zákonných zástupců je realizována prostřednictvím studijních průkazů, třídními schůzkami, písemným nebo osobním kontaktem s rodiči problémových žáků.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovný poradce je současně ve funkci metodika prevence sociálně-patologických jevů. Vede seznam žáků se specifickými poruchami učení a jiným zdravotním postižením. V této oblasti spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí. Na pedagogických poradách seznamuje pedagogické pracovníky se žáky, kteří vzhledem ke svému postižení, vyžadují individuální přístup a s obecnými výchovnými problémy. Svá zjištění vede v deníku výchovného poradce vč. podrobných přehledů a hodnocení činnosti za uplynulá období. Činnost výchovného poradce je funkční s uplatňováním zpětné vazby.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk

V průběhu inspekce byla sledována výuka v deseti vyučovacích hodinách anglického jazyka v 1.- 4. ročníku střední odborné školy. Anglický jazyk se vyučuje jako první cizí jazyk a druhý cizí jazyk, přičemž většina studijních oborů má časovou dotaci 3 hodiny jazyka týdně, specializovaný obor Zasilatelství má 4 hodiny týdně. Druhý jazyk se vyučuje od 2. ročníku a má dotaci 2 hodiny týdně ve druhém a 3 hodiny ve třetím a čtvrtém ročníku. Ve vyšších ročnících se zařazují také témata, která se vztahují k příslušné profesní odbornosti. Učební osnovy jsou dodržovány. Po obsahové a metodické stránce byly všechny hodiny velmi dobře připraveny.

Přestože, jak bylo uvedeno výše, pouze 2 učitelé z 8 splňují pro výuku angličtiny podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, neměla tato skutečnost podstatný vliv na kvalitu výuky.

Pro první cizí jazyk se používá učebnice Eurolingua English, kterou si žáci sami kupují. Pro potřeby střední školy daného typu je dostupná a vyhovující.

Vzhledem k tomu, že nelze vždy vést výuku ve specializované jazykové učebně, uspořádání lavic v klasických učebnách nepřispívalo ke zkvalitňování interaktivní komunikace mezi žáky navzájem a také mezi žáky a vyučujícími. Didaktická technika (např. magnetofon) byla využita minimálně, což však mohlo být důsledkem charakteru probíraného učiva.

Organizace a skladba hodin byla přizpůsobena věku a možnostem žáků. Vyučovací čas byl většinou účelně využíván. Na začátku hodin bylo zopakováno probrané učivo, testovala se slovní zásoba a žákům byl poskytnut prostor pro „rozmluvení“. Nové učivo bylo vždy prezentováno srozumitelně a přehledně. Kromě případů výkladu mluvnického učiva se většina vyučujících snažila vést hodiny v anglickém jazyce. Jazykové kompetence žáků byly na dobré úrovni.

Nedostačující bylo využívání dalších zdrojů informací pro samostatné učení, především slovníků. Nebyla zařazena žádná práce se slovníkem a ve většině vyučovacích hodin byly učebnice a pracovní sešit jediným zdrojem informací. Absence slovníků komplikovala učitelům a žákům práci s náročnějšími odbornými texty ve vyšších ročnících.

Motivace i hodnocení žáků byly pozitivní, žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo v běžné komunikaci.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu práce s počítačem

Předmět je zařazen v učebním plánu inspektovaných oborů školy mezi povinnými předměty, byl vyučován 8 vyučujícími a u těchto vyučujících byl hospitován. V úvodu je nezbytné oddělit hodnocení výuky většiny vyučujících (viz text dále), od jednoho (viz již kapitola Hodnocení personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti a zde uvedená personální změna ve výuce předmětu), kde hospitovaná výuka byla v jednotlivých dílčích ukazatelích (např. plánování a příprava výuky, vyučovací metody, organizace a psychohygienu výuky, interakce a komunikace mezi pedagogem a žáky, hodnocení žáků) shledána jako zcela nevyhovující.

V ostatních případech stanovené cíle jednotlivých hodin odpovídaly aktuálnímu stavu výuky ve skupinách, na které se všechny třídy dělí. Obvykle byly respektovány individuální potřeby a schopnosti žáků, a to rovněž s ohledem na materiálně-technické zázemí výuky v jednotlivých učebnách. V hospitovaných hodinách výuka tematicky navazovala na učivo v předcházejících vyučovacích jednotkách, vyučující však své plány a cíle operativně upravovali dle aktuálně získaných informací z opakování a testování znalostí žáků. Cílem výuky je zejména uživatelská znalost základních oblastí hardware a nejdůležitějších softwarových aplikací s možností využití i v dalších předmětech. Obsahovou náplň předmětů mají vyučující rozplánovánu v tematických plánech, s kterými v průběhu školního roku prokazatelně pracují.

Přes nenaplnění podmínek odborné nebo pedagogické způsobilosti některých vyučujících nebyly zjištěny nedostatky v odbornosti výuky a závažné nedostatky po stránce pedagogické. Svými postupy a reakcemi vyučující dokázali řešit problematiku probíraného tématu, popř. „nečekané“ úkony žáků, dokázali čelit spektru rozličných dotazů žáků, popř. neočekávaným „vrtochům“ techniky. Jejich projev byl kultivovaný a přátelský.

Využívaná technika (počítače) byla vesměs funkční, v ojedinělých případech byly problémy operativně vyřešeny samotným vyučujícím, popř. správcem sítě. Přes uvedené drobné problémy (viz kapitola Hodnocení materiálně-technických podmínek) materiálně-technické zázemí umožňovalo naplnění učebních osnov, resp. profilu absolventa. K zefektivnění výuky jeden hospitovaný vyučující používal dataprojektor, jeden zpětný projektor. Zde však připravená pomůcka byla ze vzdálenějších míst obtížně čitelná.

Výuka probíhala v čistých a esteticky upravených učebnách převážně ve dvouhodinových blocích (pozn. pouze několik teoreticky zaměřených hodin v prvních ročnících je vedeno v klasických učebnách a třídy se nedělí na skupiny). Stavba hospitovaných jednotek, použité formy a metody byly v hospitovaných jednotkách většinou obdobné. Po zahájení vyučovacích hodin, popř. po opakování nebo shrnutí minulé látky, následoval výklad střídaný odzkoušením a procvičením probírané látky nebo samostatné zpracovávání zadaných úkolů. V závěru některých hodin bylo provedeno opakování nebo shrnutí. Výuka byla dostatečně náročná, v tempu přiměřeném věku a možnostem žáků. Předávané pokyny byly srozumitelné, s logickou posloupností. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo. Dle řešených úloh byla žákům dána možnost alternativních forem řešení. Běžný byl individuální přístup vyučujících k žákům, často se dařilo eliminovat problémy vznikající z jejich znalostních rozdílů. Pouze výjimečně byly identifikovány méně vhodné přístupy po metodické stránce (např. výklad pedagoga tematicky určený pro všechny žáky v učebně vedený směrem pouze k jednomu žákovi). Vesměs důsledně bylo dbáno na relaxaci žáků dodržováním přestávk v rámci dvouhodinových bloků.

Výklad vyučujících byl orientován zejména na praktickou stránku využití získaných poznatků s minimem podřadných nebo neúčelných informací. Činnost žáků se vyznačovala obvykle jejich aktivním přístupem.

Stanovená pravidla vzájemné komunikace byla respektována, chování žáků bylo přirozené, bez nedostatků. Možnost vyjádření vlastních názorů a prostor pro diskusi byly pro žáky samozřejmostí, a to i přesto, že komunikativní schopnosti byly rozvíjeny především prostřednictvím práce s technikou.

Při opakování a zkoušení kladené otázky, či zadaná témata ke zpracování, nesměřovala pouze do pamětní oblasti, ale hlavně k podpoře logického uvažování a uplatnění širších souvislostí. Znalosti a dovednosti žáci rovněž prokazovali průběžně při řešení zejména nových zadání, která vedla žáky nejen k dílčímu, ale velmi často ke komplexnímu řešení. Schopnost řešit tyto úkoly měla pro vyučující charakter zpětné vazby. Oceňování úspěšných řešení a zdůvodněná

hodnocení byla pro vyučující samozřejmostí. Ve znalostech žáků nebyly identifikovány významné nedostatky a většina žáků prokázala velmi dobrou připravenost.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu práce s počítačem jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu praxe

Předmět praxe je součástí studia, který pomáhá naplňovat ty složky profilu absolventa, které žák nemůže získat v teoretické výuce (aktivní práce v týmu, komunikace v pracovní skupině, schopnost samostatného řešení problémů apod.). Učivo rozvrhové praxe má škola rozpracováno v tematických plánech, schválených ředitelem školy, jejich obsah je v souladu s platnými učebními dokumenty. Stanovené časové rozvržení učiva umožňuje snadnou kontrolu plnění témat a tematických celků. V oboru Provoz a ekonomika dopravy jsou hodinové dotace, rozvržení učebních dnů a členění praxe v souladu s obsahem schválených učebních plánů. V oboru Elektrotechnika je praxe posílena o 3 hodiny týdně. Tato změna je v toleranci povolených úprav učebních plánů. Na podkladě sledování výuky při hospitacích a kontrolou záznamů v třídních knihách bylo zjištěno, že osnovy byly v kontrolovaných třídách průběžně plněny.

Ze 3 vyučujících jejichž výuka byla sledována 2 splňují pro předmět praxe podmínky odborné i pedagogické způsobilosti, jeden pouze podmínku pedagogické způsobilosti.

Rozhodující část praxe je realizována na smluvním základě v rozsáhlém okruhu firem a organizací v České republice se zaměřením na dopravu, přepravu, výpočetní techniku, počítačové sítě, montáže, zabezpečovací techniku, prodej apod., které poskytují potřebné materiální a prostorové podmínky. Tradičním partnerem pro konání praxe žáků studujících dopravní obory jsou České dráhy, a. s.

V době inspekce měla škola uzavřené smlouvy o zajištění praxe žáků se 76 organizacemi. Dohody o spolupráci při zabezpečení průběžné a souvislé praxe mají všechny potřebné právní náležitosti, nekonkretizují však jména instruktorů odpovědných za instruktáže a procvičování praktických dovedností.

Ve sledované části praxe v dílenských učebnách školy byly třídy děleny na dvě skupiny. Organizace, formy a metody výuky byly v jednotlivých skupinách různorodé, ovlivněné nejen značně rozdílnými tématy, ale i zkušenostmi, pedagogickými schopnostmi a různou mírou uplatňování osobní kreativity vyučujících. Hodiny praxe zaměřené na nové učivo byly zahájeny vstupní motivací s jasným uvedením výukového cíle a postupu v následujících hodinách. Nechyběly účelně volené popularizující prvky. V předávaných informacích byla zřejmá mezipředmětová kontinuita na teoretickou část výuky. V několika hodinových blocích byly použity vhodně volené učební pomůcky (vzorky pasivních a aktivních součástek, tabulky aj.). Vykonávané činnosti přispívaly k rozvíjení klíčových dovedností, vedení k odpovědnosti a schopnosti samostatné i kolektivní práce.

Práce s malým počtem žáků, dávala předpoklad pro individuální přístup, tento však nebyl u jednoho z vyučujících v dostatečné míře využíván, zcela chyběla komunikace se žáky, jednalo se o jednosměrný tok informací. Učivo bylo žákům předkládáno pouze formou překreslováním schémat z odborné literatury. V hodinách zaměřených na ruční zpracování kovů byl evidentní pozitivní přístup žáků k zadávaným úkolům a zaujetí pro právě prováděnou činnost. Úloha učitele zde spočívala v postupné kontrole činnosti jednotlivých žáků, usměrňování v postupu prací, správném používání náradí a měřidel. O hodnocení žáků jsou vedeny pravidelné záznamy ve studijních průkazech. Při hodnocení žáků z předmětu praxe jsou rozhodující samostatnost, prokázané dovednosti, využívání teoretických znalostí. U souvislé praxe je hodnotícím

kritériem kvalita písemných výstupů žáků (zpráv z provozní praxe žáků) a hodnotících výroků od firem a organizací.

Uváděné příklady z praxe, návaznost na životní zkušenosti žáků i evidentní bohaté odborné zkušenosti učitelů patřily k motivačním prostředkům výuky.

Vystupování žáků při výuce praxe bylo přirozené a ukázněné. Působení učitelů k rozvoji komunikativních dovedností bylo v jednotlivých hodinách předmětů značně rozdílné. Většina žáků byla v průběhu výuky málo komunikativní a do komunikace se zapojovali pouze sporadicky.

Sledovaná část výuky předmětu praxe je v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Zástupci profesní sféry jsou podrobně informováni o studijní nabídce školy, spolupracují se školou v předmětu praxe, jako oponenti absolventských prací a účastní se ukončování studia. Tyto skutečnosti jsou dobrou zpětnou vazbou pro hodnocení vzdělávacích aktivit a jejich inovací. Při zjišťování výsledků vzdělávání se využívají též zkušenosti čerpané ze spolupráce se zahraničními partnery v rámci programu Leonardo da Vinci a Sokrates. Jisté možnosti srovnávání výsledků poskytují podrobné a jednotně zpracované tzv. evaluační formuláře používané při hospitační činnosti. Do hodnocení kvality studia zejména ve vyšším odborném studiu jsou zapojeni i sami žáci prostřednictvím anonymních dotazníkových akcí zpracovávaných každé pololetí. Výsledky těchto akcí jsou přenášeny do jednotlivých předmětových komisí a následně k vedení školy. Prioritou je cílené sledování výsledků vzdělávání a zkvalitňování výuky studijních oborů ve vyšší odborné škole. Tato skutečnost se pozitivně promítá do kvality výuky ve střední odborné škole.

Kvalita vzdělávání je v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Škola je v rámci Evropské unie jedno z akreditovaných pracovišť Cisco Networking Academy (CNA), které poskytuje specializované vzdělání v oblasti datových a počítačových komunikací zakončené certifikací. Studium je organizováno distanční formou prostřednictvím Internetu. V současné době škola úzce spolupracuje s 31 podniky v České republice různého zaměření. Kromě individuálních návštěv v podnicích jsou pro jejich zaměstnance organizovány prezentační akce pořádané v prostorách školy. V rámci mezinárodní spolupráce je škola zapojena do programu Leonardo da Vinci (projekty Interlog, Elogis) a dalších projektů v programu Sokrates - Comenius. Tyto programy umožňují žákům školy získávat zkušenosti v mezinárodním prostředí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. KH 5572.21/2003/OŠMS ze dne 17. dubna 2003
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 32 281/01-21 ze dne 1. února 2002
3. Učební dokumenty MŠMT studijního oboru střední odborné školy 37-41-M/006 Provoz a ekonomika dopravy čj. 22 576/99-23 ze dne 31. května 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem

4. Učební dokumenty MŠMT studijního oboru střední odborné školy 26-41-M/002 Elektrotechnika čj. 22 576/99-23 ze dne 31. května 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem
5. Učební dokumenty MŠMT studijního oboru střední odborné školy 26-41-M/002 Elektrotechnika čj. 22 626/99-23 ze dne 28. ledna 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem
6. Aktualizované učební plány oborů 37-41-M/006 Provoz a ekonomika dopravy a 26-41-M/002 Elektrotechnika pro školní rok 2003/2004
7. Třídní knihy tříd E1, Z1, T2, Z2, E2, E3, Z3, T4 ve školním roce 2003/2004
8. Tématické plány hospitovaných předmětů ve školním roce 2003/2004
9. Plány práce předmětových komisí na školní rok 2003/2004
10. Zprávy o činnosti předmětových komisí ve školním roce 2002/2003
11. Vnitroorganizační směrnice ředitele ze dne 17. září 2002
12. Vnitřní předpis ze dne 1. září 2003 (náhrada Organizačního řádu)
13. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
14. Dlouhodobý plán rozvoje školy ze dne 31. srpna 2003
15. Laboratorní řád v učebně fyziky a chemie ze dne 21. listopadu 2001
16. Provozní řád mechanických dílen ze dne 30. listopadu 2001
17. Provozní řád elektrických laboratoří ze dne 1. září 2003
18. Zápisy z jednání rozšířených porad vedení školy ve školním roce 2003/2004
19. Zápis z klasifikační porady ze dne 14. března 2003
20. Pověření do funkce výchovného poradce ze dne 1. září 2003
21. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2003/2004
22. Seznam žáků se specifickými poruchami učení – dokument bez bližšího určení
23. Výchovné poradenství ve školním roce 2002/2003
24. Zpráva o činnosti výchovného poradce ze dne 18. června 2003
25. Plán práce školy na školní rok 2003/2004
26. Deníky praxe žáků ve školním roce 2003/2004
27. Předběžná dohoda o praxi žáků uzavřená mezi Vyšší odbornou školou a Střední odbornou školou Gustava Habrmana Česká Třebová a organizací – dokument bez bližšího určení
28. Dohody o spolupráci při zabezpečení průběžné a souvislé praxe studentů Střední odborné školy ve školním roce 2003/2004 – celkový počet dokumentů 76
29. Seznamy studentů na praxi ve školním roce 2003/2004
30. Zadání úkolů v předmětu praxe pro žáky třídy D4 ve školním roce 2003/2004
31. Zprávy z provozní praxe žáků ve školním roce 2002/2003
32. Harmonogram provozní praxe na jednotlivých pracovištích pro školní rok 2003/2004
33. Zápisníky bezpečnosti práce žáků na pracovištích ČD, a. s., ve školním roce 2003/2004
34. Pravidla práce na učebnách počítačů (dokument bez bližšího určení)
35. Opatření k prevenci gamblérství, rasismu, pornografie a softwarového vandalství na škole (dokument bez bližšího určení)
36. Inspekční zpráva čj. 105 331/99-2080 ze dne 16. prosince 1999

ZÁVĚR

Přes náročnost při zajišťování výuky ve dvou paralelních a vzájemně odlišných vzdělávacích programech se do kvality práce školy promítají pozitivní vlivy spočívající v odborné a pedagogické zkušenosti pedagogického sboru a účinném delegování složek pravomocí a řízení jednotlivých součástí školy na zkušené vedoucí pracovníky.

Personální podmínky jsou velmi dobré.

Materiálně-technické zázemí je plánovitě zkvalitňováno, zvýšená pozornost je věnována průběžné modernizaci výpočetní techniky, počítačové sítě a aktualizaci programového vybavení v souladu s rozvojem této oblasti. Výše popsané materiální rezervy škola řeší postupně dle finančních možností. Materiálně-technické podmínky zjištěné v rozsahu dle předmětu inspekce, umožňují plnit přijatý vzdělávací program a jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Ve výchovně vzdělávací činnosti má škola jasně vymezené cíle. Pozitivní hodnocení této oblasti má příčinnou souvislost s uplatňováním účinné kontroly a následné zpětné vazby. Průběh a výsledky vzdělávání sledované dle předmětu inspekce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Vilém Dostál	Dostál v. r.
Členové týmu	Ing. Jan Černý	Černý v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Mgr. Yveta Linhartová

V Pardubicích dne 14. listopadu 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. prosinec 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Ing. Milan Kment	Kment v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu tj. České školní inspekci, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice. Případné připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	04-03-11	10-1031/04-5027

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly vzneseny.